מסורת הש"ס

א) ב"מ כד:, ב) פסחים ט: נדה יח. כתובות טו., ג) מכשירין פ"ב [מ"ט ע"ש], ד) [לימא במשנה], ה) שקלים פ"ז מ"ב, ו) [ברכות ט. וש"נ], ז) [ל"ל במכשירין], ח) [לקמן לג:], ט) [דף עד.].

אי הוות פייסת מינאי מי לא ספיי לך משור של פטם דעבדי אתמול א"ל אכלי משופרי שופרי א"ל מנלך א"ל דובן פלוני עובד כוכבים וספא לי א"ל תרי עבדי וההוא טרפה הוה אמר רבי בשביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן אנו נאסור כל המקולין רבי לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר איכא דאמרי אמר רבי מפני שוטה זה דאיכוון לצעוריה לחבריה אנו נאסור כל המקולין טעמא דאיכוון לצעוריה לחבריה הא לאו הכי אסור והתניא רבי אומר [א]מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר שאני הכא דאיתחזק איסורא [א][ב]אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור מיתיבי רבי אומר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר נמצא ביד עובד כוכבים שאני תא שמע תשע [ג]חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים תא שמע [ג]מצא בה בשר [ד](אם חי) הלך אחר רוב טבחים ואם מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר וכי תימא הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר ונחזי אי דעובד כוכבים נקיט ליה אי דישראל נקיט ליה הכא במאי עסקינן בעומד ורואהו תא שמע [ה][ד]נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות וכי תימא הכא נמי בעומד ורואהו אברים נבלות אמאי מידי הוא טעמא אלא לרב הא איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה והא דרב [ו]לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר דרב הוה יתיב אמברא דאישתטית חזיא להההוא גברא דהוה קא

מחוור

אי הוות פייסת מינאי. אם היית שלם עמי. שונאים היו זה לזה: **דעבדי אתמול.** ששחטתי אתמול: **שעשה שלא כהוגן.** שמכר טרפה לעובד כוכבים למוכרה במקולין והטעה את חבירו ולקח מן העובד כוכבים: **אנו נאסור.** בתמיה מליקח בשר היום מן העובד כוכבים במקולין הואיל ורוב טבחי ישראל: **מקולין.** מיישל"ש: **מקולין וטבחי ישראל.** כלומר מקולין העומדין בעיר וטבחי ישראל מתעסקין בהם: **בשר הנמצא ביד עובד כוכבים.** שם שלוקחו מן הטבחים להשתכר בו דהוא ודאי לא שחטה: **מותר.** דבתר רוב טבחים אזלינן ולטרפה ליכא למיחש דאם איתא דאיכא טרפה לא הוה מזבין ליה כדי למוכרה במקולין: **דאיכוון לצעוריה לחבריה.** ושקר דבר: **אנו נאסור.** היום את המקולין שבעיר וליקח בשר מן העובד כוכבים אף היום מותרים הואיל ולא הכריז: ומקשינן **טעמא דלצעוריה הא.** אמת דבריו נאסרין והתניא כו' וכיון דבחזקת היתר הן משום חד עובד כוכבים מי מתסרי כולהו: **דאיתחזק איסורא.** דטרפה זו לא נזהר בה שהרי מכרה לעובד כוכבים ויש לחוש שמכר הימנה לעובדי כוכבים הרבה: **שנתעלם מן העין.** שהיה שעה אחת שלא ראהו ואפילו היה מונח על שלחנו: **אסור.** שמא נתחלף בנבלה: **נמצא ביד עובד כוכבים שאני.** שהיתה בחזקת המשתמר והוא לא שחטה וטרפה לא מכרו לו למוכרה כאן אבל בשר המונח שמא עורבים הלפוהו: **ספקו אסור.** דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (דף פד:) ובפ"ק דכתובות (דף טו.) כל קבוע כמחצה על מחצה דמי וזה מן הקבוע לקח אבל נמצא דנייד הלך אחר הרוב דהשתא לאו קבוע הוא: **מצא בה בשר.** משנה היא (בטהרות) עיר שישראל ועובדי כוכבים דרין בה: **הלך אחר רוב טבחים.** אם רובן ישראל כשר: **ואם מבושל.** אע"פ שהטבחים רובן ישראל אחר רוב אוכלי בשר שבעיר אזלינן דמבושל לאו מטבחים נפל ואפילו רוב טבחים ישראל אסור דשמא עובד כוכבים בשלו: **אי עובד כוכבים נקיט ליה.** אסור דבקמתמא הוא בשלו אלא ודאי בנמצא מוטל לארץ קאמר וקאמר ברוב טבחי ישראל מותר: **בעומד ורואהו.** מעשה שנפל מיד האדם לשם ועודו ביד הבעלים לא נאסר ואפי' היה עובד כוכבים דהא נמצא ביד עובד כוכבים מותר: **נמצא בגבולין.** משנה היא במסכת שקלים בשר הנמצא בעזרה אברים עולות שכן דרך לנתחה לנתחים נמצא בגבולין אברים נבלות שכן דרך לחתכה לאברים והשליכה לאשפה: **חתיכות מותרות.** דברוב טבחי ישראל קאמר וכיון דנתחכות לחתיכות ודאי לאכילה קיימי: **מותרות משום נבלה.** דלא מטמאי ואי אכיל לה לא לקי דספק הוא ומיהו באכילה אסורה ואילו אברים ניהו מחזקינן להו בודאי נבלה ולקי: **והא דרב.** דנתעלם מן העין: **אמברא דאישטטית.** על מקום מעבר של אותו נהר:

מחוור

אנן נאסור את כל המקולין. מקולין הם אותם עובדי כוכבים שלוקחין בשר מן הטבח להשתכר בו וקאמר דאין לנו לאסור מליקח בשר היום משאר מקולין ולחוש שכמו שמכרה לזה טרפה למוכרה במקולין אע"פ שלא הכריז כן מכר לאחרים המוכרים במקולין או כמו שמכר זה הטבח טרפה כמו כן עשו שאר טבחים זה אין לחוש וסרו שאר מקולין הואיל ורוב טבחי ישראל לכך מההוא עובד כוכבים דזבנה מיניה: **רבי** לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר. ולא חיישינן שמא יביא עובד כוכבים מנבלה שבביתו למכור במקולין או אם מכר אחד מן הטבחים טרפה לעובד כוכבים הבא לקנות ממנו לאכילה ולא כדי למכור במקולין אין לאסור בשביל כך מקולין דעובדי כוכבים דבתר רוב בשר אזלינן שקונים מטבחים ישראל כדי למכור במקולין שהיא כשירה: **טעמא** דאיכוון לצעוריה הא לאו הכי אסור והתניא כו'. פירוש דפריך בשר הנמצא ביד עובד כוכבים דאזלינן בתר רובא ולא חיישינן שמא הביא נבלה מביתו למכור במקולין הכא נמי ניזיל בתר רובא ולא ניחוש לשאר מקולין ומשני שאני התם דאיתחזק איסורא פירוש הוחזק שיש איסור במקולין: **אמר** רב בשר שנתעלם מן העין אסור. ואפילו בעיר שיש בה רוב טבחי ישראל דחיישינן שמא עורבין הביאו נבלה מרובה דעלמא ותלפוה (א) והמורה דעלמא הוא משום עובדא דהוה כדלקמן:

ספקו אסור. דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי והא דקיי"ל (ב) מדאורייתא חד בתרי בטיל היינו היכא שמעורב ואינו ניכר האיסור אבל הכא ידוע האיסור בדוכתיה ותנות המוכרת בשר נבלה ונדבר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קבוע כו' כדאמר בפ' התערובת (זבחים עג.) גבי תערובת בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי דפריך ונמשוך ונקריב חד מינייהו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני נמשך בתמיה הוה ליה קבוע וכל קבוע כו' ועיקר הטעם אינו משום קבוע אלא משום דבעלי חיים לא בטלי כמו דבר שדרכו לימנות: **ובנמצא** הלך אחר הרוב. וא"ת דבמקום שמכריזין והכריזו משום טרפה אחת אסרינן כל המקולין של עובדי כוכבים ולא אזלינן בתר דישראל דהוי רובא וכשר וכן במקום שאין מכריזין לא אזלינן בתר רוב כשרים ומיהו איכא למימר דהתם משום דמקולין הוו להו קבוע אבל קשה דבשר הנמצא ביד עובד כוכבים שלא במקולין אסור היום שהכריזו ולא אמרינן הלך אחר הרוב אע"ג דפריך הכא נמצא ביד עובד כוכבים למסתברא דהוה דאמר רבי לעיל מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר היינו במקום שמכריזין ולא הכריזו אבל הכריזו אסור אף על גב דקתני נמצא דמשמע שלא במקולין ועוד דאסרינן במקום שאין מכריזין לקנות מן העובד כוכבים במקולין אע"פ שרוב טבחי ישראל דלמא חיישינן דלמא אתרמי לטבחי ישראל טרפה ולא אזלינן בתר רוב בהמות דכשרות הן ובכולייתא דשדו עורבי במעלי יומא דכפורי משום דהיתרא שכיח טפי ולא חיישינן דלמא של טרפות הן כדפירש בקונטרס התם לקמן משום דרוב בהמות אינן טרפות ונראה דקונטרא בעלמא הוא שעשו חכמים במקום שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן במקום שמכריזין והכריזו שלא לקנות משום עובד כוכבים כי היכי דלאמר (נדה דף סא:) בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לעובד כוכבים דלמא אתי לזבוני לישראל אע"ג דמן הדין לא הוה לן למיחש דאזלינן בתר רובא: **הכא** נמי בשנמצא ביד עובד כוכבים. וא"ת דאמר בפ"ק דפסחים (דף ט: ושם ד"ה היינו) תשעה צבורים של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואתא עכבר ושקל היינו ספיקא והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצבורים לישתרי כי הכא דשרינן נמצא ביד עובד כוכבים דמה לי נמצא בפי עכבר ומה לי נמצא ביד עובד כוכבים לאזלינן בתר הרוב ויש לומר דהתם איירי שראינו שלקח מן הצבורים שנולד הספק במקום קביעות ובפ' התערובת (זבחים דף עג:) ונייידו ובכינותו (א) דפריך ונימא כל דפריש מרובא פריש ומאי קושיא והלא כיון דחזינן בשעה שפירש דמתייליד ספקא במקום קביעות הוי כמחצה על מחצה יש לומר דהתם פריך שנעשה בענין זה שלא נראה בשעה שפירש וא"ת דהתם משני גזירה שמא יקח מן הקבוע אמאי לא אסרינן הכא נמי גבי נמצא ביד עובד כוכבים משום גזירה שמא יקח מן הקבוע וכ"ת דהתם נמי אם פירשו מעצמם שרו אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמא יקח מן הקבוע דא"כ אמאי ירעו עד שיסתאבו כיון דפירשו מעצמם מותרים ותו הא דאמרינן התם (ב) כוס של עובד כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות כולן אסורים פירש א' מהם לרבוא ומרבוא מותרין לרבוא למה לי נתערב ברבוא כיון דפירש הוא מותר דמרובא פריש אלא משמע דאסור גזירה שמא יקח מן הקבוע ואין סברא לחלק בין קדשים ועבודת כוכבים לשאר איסורים וי"ל דהכא לא שייך כלל למיגזר שמא יקח מן הקבוע כיון שהאיסור ידוע במקומו ואין חנות המוכרת נבלה מעורבת אלא ידועה במקומה אבל כשהאיסור מעורב אי שרי ליה כי פריש אתי ליקח מן הקבוע ודוקא התם שהאיסור מעורב בהיתר וה"נ היה מתיר כשנכנס זאב בעדר ודרס שנים או שלשה עלאים כל חד וחד מטעם כל דפריש מרובה פריש ואין נראה אלא דוקא כשהאיסור ידוע כדפירשתי:

אסיק

עין משפט נר מצוה

מח א ב מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הל' יא יב סמג לאוין קמח טוש"ע יו"ד סי' סג סעיף א:

מט ג מיי' שם הלכה יא סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קי סעיף ג:

נ ד מיי' פ"ט מהלכות פסולי המוקדשין הל' ד:

לעזי רש"י

מיישל"ש (מישיליי"ש). אטליזים.

רבינו גרשום (המשך)

דאמרי ליה מאן יהיב לך הא בישרא. אי ישראל יהיב ליה מותר ואי עובד כוכבים יהיב ליה אסור: ובנמצא הלך אחר הרוב כלומר אע"ג דנתעלם מן העין: ת"ש מצא בה בשר כלומר בעיר מצא הלך אחר הרוב טבחים כלומר כיון דרוב טבחים ישראל מותר ואי מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר כלומר ואם אומות העולם רוב אוכלי בשר הן אסור והא הכא חזינן אם חי הוא הלך אחר רוב הטבחים ואע"פ שנתעלם מן העין. וכי תימא הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים דהלך אחר רוב טבחים א"כ למה אזלינן אחר רוב אוכלי בשר ניחזי אי עובד כוכבים נקיט ליה אי ישראל נקיט ליה כלומר אי עובד כוכבים נקיט ליה טרפה ואי ישראל נקיט ליה כשרה. בעומד ורואה כלומר לעולם אימא לך בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ואי פריך מיניה קא חזינן הכא מצא בה בשר הלך אחר רוב טבחים ורוב טבחי ישראל ומותר בעומד ורואהו משעה שניטל הבשר מן מקולין עד שעה שנפל. ת"ש נמצא בגבולין איברין כו'. הכא המשנה בבשר שנמצא בעזרה [איירי] איברין שלימין הרי אלו עולה דודאי כיון דשלימין הן עולה הן שכן מצינו ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים: חתיכות. של חטאת הן כלומר דחטאת יכולין לחתוך אבר לכמה חתיכות. נמצא בירושלים איברים שלמים כלומר שלשלמים היו נאכלין בכל העיר. נמצאו בגבולין איברין נבלות דודאי אם לא היו נבלות לא היו שלימות אלא ודאי נבלות הן והשליכום לאשפה חתיכות מותרות דודאי כשרות היו ונפלו לאחר מכאן דאם לא היו כשרות לא היו חתוכות מ"מ חזינן הכא מצא בגבולין חתיכות מותרות אע"ג דנתעלם מן העין: מידי הוא טעמא אלא לרב. כלומר בתחלת ההלכה הא איתמר עלה רב אמר מותרות כלומר עלה דרב דמותרות משום נבלה דאינה מטמאה במשא אבל אסורה באכילה כיון דנתעלם מן העין: והא דרב לאו בפירוש איתמר. כלומר מה דאמר רב אסור כיון דנתעלם מן העין אסור לאו בפירוש איתמר. אמברא דאישטיא נהר: מחלל רישא כלומר רוחץ במים ראש של בהמה.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רב כו' מרובה דעלמא ותלפוה ואפילו בבהמה שלימה הוא הס"ד והשאר נמחק: (ב) ד"ה הכא וכו' היינו קיפא וכו' ונכינהו דנייד"ו:

מוסף רש"י

בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. ואפילו תלוי ביתר בבית ישראל (ביצה מ:) שמא נתחלף בנבלה (ב"מ כד:). ולקח מאחת מהן. במקום קביעות (כתובות טו:), כתוך החנות (פסחים ט:). ספקו אסור. דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי והלכך אין הולכין בו אחר הרוב (פסחים ט:) וכיון שלקחו ממקום הקביעות מחזקין לה במחצה על מחצה (נדה יח.). ובנמצא. בשר הנמצא בקרקע בין החנויות (פסחים שם). בשר הנמצא בשוק ולא ידעינן מאיזה פירש (כתובות שם). דהוה ליה מופרש מהן ולא לקחו ממקום הקביעות (נדה שם). הלך אחר הרוב. ומותר דכל דפריש מרובא פריש (פסחים שם). דכיון דפריש אין כאן תורת קבוע אלא הולכין אחר הרוב (פסחים שם). דתולין לומר הוא ממקום קביעות שם ולקחו וכבר פירשה מרובא פריש (כתובות שם).

רבינו גרשום

אי הוה פייסת מינאי כלומר אי הוה עבדת לי ניח נפשא: מפני שוטה זה שעשה שלא כהוגן. כלומר שמכר בשוק טרפה במקום שמוכרין בשרה אנו נאסור כל המקולין אע"ג דטבחי ישראל בשר שנמצא ביד א"י יהא אסור שמכרו לו טרפה: הא לאו הכי אסור כלומר היכא דאיכא טרפה אחת במקולין בשר שנמצא ביד א"י דאיכא למימר דאותה טרפה מכרו לו והתניא רבי אומר מקולין כו' שאני הכא דאיתחזק איסורא כלומר כי איתחזק טרפה במקולין לא אמרי' בשר שנמצא ביד עובד כוכבים מותר: מיתיבי ר' אומר מקולין וטבחי ישראל כו' כלומר והא הכא דנתעלם מן העין והותר: נמצא ביד עובד כוכבים שאני. כלומר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones